

Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) ved Det helsevitenskapelige fakultet

Tromsømodellen - en pragmatisk modell

En langsgående plan for studenters læring av tverrprofesjonell
samhandlingskompetanse

Sammendrag

Det helsevitenskapelige fakultet (Helsefak) v/Senter for helsefaglig pedagogisk utvikling (HelPed), legger her frem forslag til "Langsgående plan for tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS)" som har fått navnet Tromsømodellen for TPS.

Tromsømodellen representerer en modell for bærekraftig tverrprofesjonell samarbeidslæring som kan være banebrytende nasjonalt og internasjonalt dersom den blir etablert permanent. Hovedelementene er spirallæring, praksisnærhet, pragmatiske løsninger og situert læring i autentiske situasjoner.

Planen er utformet i Senter for helsefaglig pedagogisk utvikling (HelPed) gjennom samarbeid med representanter fra alle involverte studieprogram på Helsefak, samt sosialfag (TPS-gruppen). Det er avholdt 6 møter i tidsrommet desember 2016- juni 2017, inklusiv et dagsmøte hvor også representanter fra praksisfeltet og studenter var invitert.

TPS er et satsningsområde ved UiT og Helsefak med klare føringer i Strategi 2020 og i Handlingsplan for pedagogisk utviklingsarbeid 2015-2020. TPS defineres i dette plandokumentet som:

"Den prosessen der studenter fra to eller flere studieprogrammer lærer av, med og om hverandre gjennom studieforløpene med stigende kompleksitet og praksisnærhet, med mål om å utvikle tverrprofesjonell samhandlingskompetanse»

Det foreslås felles læringsutbyttebeskrivelser i TPS for alle involverte studieprogram, definert som et minimum av felles sluttkompetanse bygd på internasjonal konsensus om kompetanseområder for TPS. Felleselementene er: rolleforståelse, tverrprofesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonelle verdier, koordinering og samarbeid ved beslutninger, samarbeid i team samt refleksivitet.

Planen bygger på følgende læringselementer:

Inter-Base: Fellesemne første studieår for 11 profesjonsutdanninger. 10 Stp. Emnet er implementert ved Helsefak siden 2013 men foreslås utviklet med økt vektlegging av samarbeidstrening i grupper og konflikthåndtering.

Inter-Medio: Ny betegnelse for tverrprofesjonelle læringsaktiviteter midt i studieforløpene. Gjennomføres i henhold til pragmatisk tenkning. Studieprogrammene inviteres sammen til å finne aktuelle og målrettede fellesaktiviteter.

Inter- prax: Etablert begrep for tverrprofesjonell samarbeidslæring i kliniske situasjoner i siste og nest-siste studieår. Foreslås videreutviklet i tråd med den pragmatiske modell at TPS skal være en del av all praksis. Det innebærer tett samarbeid og oppfølging i praksisstudiene, og skal utprøves i to prosjekter på ulike arenaer.

Inter-Sim: TPS – simuleringstrening i akutsituasjoner i siste semester er implementert for medisin, sykepleie og radiograf-studenter på campus Tromsø. Foreslås utvidet til også å gjelde bioingeniørstudentene. Foreslås videre implementert på alle universitetets studiesteder (Bodø, Harstad, Narvik, Hammerfest).

Inter-Dig: Ny betegnelse som innebærer utforming av en digital tverrprofesjonell læringsarena som muliggjør tverrprofesjonelt samarbeid rundt pasientcase uavhengig av tid, rom og sted. Formålet er

å muliggjøre tverrprofesjonell samarbeidslæring uavhengig av geografisk plassering samtidig som nettets muligheter for læring utnyttes for å skape gode digitale læringssituasjoner.

Særskilte problemstillinger som ikke er direkte omhandlet i planen, og som trenger nærmere utredning og planlegging:

- TPS inkluderes ved alle studiesteder (alle campus)
- Sosialfag og vernepleie integreres i TPS - læringsaktiviteter

Innholdsfortegnelse

1.0 Bakgrunn og forutsetninger	7
1.1 Bakgrunn.....	7
1.2 Tverrprofesjonell samarbeidslæring – definisjon.....	7
1.2.1 Andre begrepsavklaringer	8
1.3 Hva vet vi om TPS?.....	8
1.3.1 Tverrprofesjonalitet eller profesjonskamp og konflikt?.....	9
1.3.2 Teoretiske perspektiver på TPS	9
1.4 Globale, nasjonale og lokale føringer	9
1.5 Hva er gjort ved Helsefak?	11
1.5.1 Organisatoriske forutsetninger – infrastruktur.....	12
1.5.2 Erfaringer fra gjennomførte TPS-utdanningsprosjekter	12
2.0 Langsgående plan for TPS – veien videre	16
2.1 Inter-Base.....	17
2.2 Inter-Medio.....	17
2.3 Inter-Prax	19
2.3.1 TPS som en del av all praksis	19
2.4 Inter-Dig.....	21
2.5 Inter-Sim.....	22
2.6 Særskilte utfordringer	22
3.0 Læringsutbyttebeskrivelser (LUB)	23
3.1 Ulike LUB-er for bachelor og master?.....	23
3.2 Læringsutbyttebeskrivelser for TPS på Helsefak	23
4.0 Avslutning.....	24

Vedlegg 1: Oversikt over gjennomførte pilotprosjekter

1.0 Bakgrunn og forutsetninger

1.1 Bakgrunn

Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) har vært satsingsområde ved Det helsevitenskapelige fakultet siden det ble etablert ved fusjonen med tidligere Høgskolen i Tromsø, Avd. for helsefag i 2009. Satsingen på felles undervisning og samarbeidslæring har røtter tilbake til 1990 da høgskolen og det daværende medisinske fakultet sammen planla *Felles introduksjonskurs* for de helsefaglige profesjonsstudiene fra begge institusjonene. Felles introduksjonskurs i den opprinnelige form ble avviklet i år 2000, men undervisningssamarbeidet ble gjenopplivet ved fusjonen i 2009 gjennom planleggingen av et felles emne for alle første-års helseprofesjonsstudentene, kalt HEL-0700 (HelFel). Emnet har vært gjennomført i full skala siden 2013 og danner det første trinn for studentenes trening i tverrprofesjonell samarbeidslæring, her referert til som Inter-Base. HelFel gjennomføres i første semester og representerer studentenes første tverrprofesjonelle møte der de sammen lærer felles kunnskapsstoff for helseprofesjonene.

Med utgangspunkt i teorier om at samarbeid læres best i konkrete og realistiske samhandlingssituasjoner har det lenge vært et mål å legge inn elementer av studenters tverrprofesjonelle trening i praksisstudier (Inter-Prax). Flere piloter for samarbeidslæring i praksisstudier er gjennomført de siste årene og viktige erfaringer er ervervet. På dette grunnlag lages det nå en langsgående sammenhengende plan for tverrprofesjonell samarbeidslæring ved Helsefak med økende kompleksitet og økende praksisnærhet gjennom studieårene.

1.2 Tverrprofesjonell samarbeidslæring – definisjon

Internasjonalt brukes begreper som IPE (Interprofessional education), IPL (Interprofessional learning) og IPC (Interprofessional collaboration). IPE defineres vanligvis som: «*Tilfeller hvor to eller flere profesjoner lærer av, med og om hverandre for å forbedre samarbeid og tjenestekvalitet*» (WHO, 2010). IPL er blitt beskrevet som «*Læring som oppstår som følge av interaksjon mellom medlemmer (eller studenter) fra en eller flere profesjoner. Kan skje som følge av undervisning eller spontant på arbeidsplassen eller i en utdanningssetting.*» (J. Thistlethwaite, 2012) .

Det norske begrepet «tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS)» ble første gang lansert i Samspillsmeldingen. Meld.St. 13 (2011-2012). Vi velger å bruke det som en samlebetegnelse for både IPE og IPL med følgende betydning:

«Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) på Helsefak er den prosessen der studenter fra to eller flere studieprogrammer lærer av, med og om hverandre gjennom studieforløpene med stigende kompleksitet og praksisnærhet, med mål om å utvikle tverrprofesjonell samhandlingskompetanse»

1.2.1 Andre begrepsavklaringer

Herunder gis avklaringer av noen sentrale begreper knyttet til utdanningskvalitet som brukes i rapporten.

NOKUT

Nasjonalt senter for kvalitet i utdanning <http://www.nokut.no/no/Fakta/>

SFU

Sentre for fremragende utdanning er en prestisjeordning for utdanning som ble opprettet i 2010 og administreres av NOKUT. Status som SFU tildeles miljøer som allerede kan oppvise fremragende kvalitet og innovativ praksis i utdanningen, og som har gode planer for videreutvikling og innovasjon. Et viktig krav til sentrene er formidling av oppnådde resultater og kunnskapsspredning <http://www.nokut.no/Sentre-for-fremragende-utdanning-SFU/>

NKR

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) gir en oversikt over utdannelsesnivåene i Norge, og viser hvilke nivåer kvalifikasjoner fra det norske utdanningssystemet er innplassert på i forhold til hverandre. NKR er et bidrag for å stimulere til livslang læring.

<http://www.nokut.no/no/Fakta/Det-norske-utdanningssystemet/Nasjonalt-kvalifikasjonsrammeverk-for-livslang-laring/>

1.3 Hva vet vi om TPS?

Nasjonalt og internasjonalt er det økende interesse for TPS som utdanningsarena og forskningsfelt, og et sentralt formål er å utvikle gode praksismodeller basert på dokumenterte resultater (Abu-Rish & al, 2012; S. Reeves et al., 2016; S. P. Reeves & al, 2010) Det viser seg imidlertid vanskelig å trekke konklusjoner vedrørende hva som er best egnede utdanningstiltak for å utvikle tverrprofesjonell samhandlingskompetanse (Abu-Rish & al, 2012; J. Thistlethwaite, 2012). Oversiktsartikler har vist varierende resultater og studiene er vanskelig å sammenligne (S. Reeves et al., 2016; S. P. Reeves & al, 2010). Utdanningstiltakene er svært ulike; de er av ulik lengde, med ulikt innhold, med ulike grupper av studenter og undervisningsmetodene varierer (Abu-Rish & al, 2012). Fra mange hold etterlyses det mer systematikk i rapporteringen for å sikre sammenligningsgrunnlag.

Gir TPS bedre helsetjeneste til pasientene? Tverrprofesjonell samarbeidslæring har som hovedformål å forberede helse- og sosialprofesjonsstudenter til fremtidens helsetjeneste der samarbeid rundt og med pasient og pårørende skal være en sentral arbeidsform. Et ekspertpanel har på vegne av Institute of Medicine of the National Academics (IOM, 2015) utforsket hvilken evidens som finnes om sammenhengen mellom TPS og effekt for helsesystemet og pasientutbytte. Samtidig skulle de gi råd om hvordan denne evidensen kan styrkes i fremtiden. Konklusjonen var entydig: 1. Det trenges tettere samarbeid mellom utdanning og praksis for å sikre at helsereformer får motsvar i utdanningssystemet. 2. Langsgående modeller for TPS må utvikles gjennom studieforløpene for utvikling av robust tverrprofesjonell samarbeidskompetanse hos kandidatene (IOM, 2015). Disse resultatene viser at vi er på rett vei, med vektlegging av klinisk samarbeidskompetanse og langsgående planlegging av TPS i Tromsømodellen.

1.3.1 Tverrprofesjonalitet eller profesjonskamp og konflikt?

Tverrprofesjonell samhandlingskompetanse innebærer studenters og profesjonsutøveres evne til å kunne samhandle med andre profesjonsutøvere og med personen det gjelder, med dennes beste for øye. En arbeidsform som kan gå på tvers av profesjonenes historiske kamp om autonomi og monopol på utvalgte arbeidsoppgaver. Spørsmål om profesjonsmotsetninger, maktkamp og konflikter er i overraskende liten grad berørt i den voksende litteraturen om TPS (Paradis & Whitehead, 2015), men må vies oppmerksomhet og tematiseres i planleggingsarbeidet.

1.3.2 Teoretiske perspektiver på TPS

I arbeidet med TPS må vi se på hva tverrprofesjonell samarbeidslæring faktisk er, hvordan den fremstår i praksis (læringskonteksten), og hvordan den best kan tilnærmes i læringssituasjoner jmf aktuelle læringsteorier. Praksis forstås som situerte system av menneskelige handlinger organisert rundt en felles forståelsesramme (Schatzki, 2010). Tverrprofesjonell praksis eller tverrprofesjonell samarbeidslæring konstitueres i måten studenter og helsepersonell handler og samhandler i situasjoner. I en slik forståelsesramme rettes oppmerksomheten rundt planlegging, organisering og gjennomføring av samarbeidspraksiser og hvordan både menneskelige handlinger og materielle forhold/strukturer, fremmer eller hemmer samarbeid og samarbeidslæring (Falk, Hult, Hammar, Hopwood, & Dahlgren, 2013). Tverrprofesjonelt samarbeid skjer innenfor og i relasjon til "communities of practice" forstått som fellesskap av mennesker som bidrar til vitalitet, anvendelse og utvikling av en praksis (Wenger-Trayner, 2015). Wenger-Trayner beskriver profesjonell praksis som konstituert av et komplekst landskap av ulike communities of practice bestående av alle sider av den faglige kunnskap og kompetanse. Grenser og grenseoppganger (boundaries) er sentrale begreper for å forstå profesjonskamp, makt og forsvar av profesjonelle grenser så vel som utvikling av samarbeidslinjer på tvers av profesjoner (Wenger-Trayner, 2015).

I arbeidet med TPS bygger vi på et sosiokulturelt perspektiv på læring som vektlegger at mennesket ikke lærer i et vakuum, men at all læring foregår i interaksjon mellom mennesker, redskaper og artefakter i en sosial, kulturell og historisk kontekst (Vygotskij, 2001). Individets læring og kunnskap må sees i lys av og i sammenheng med kulturen, språket og fellesskapet. Læring skjer overalt og hele tiden, og den er grunnleggende sosial (Vygotskij, 2001). Vi bygger videre på Lave og Wengers teori om «situated learning» (Wenger, 1997) som fokuserer på forståelsens og kommunikasjonens situerte karakter og relasjonen mellom læring og de sosiale situasjoner de finner sted i. Læring skjer i situasjonen, i utførelsen av den konkrete praksis og et autentisk læringsmiljø (Wenger, 1997).

1.4 Globale, nasjonale og lokale føringer

Både nasjonalt og internasjonalt er det økende erkjennelse av at helse- og sosialsektoren fungerer for fragmentert til å kunne møte pasientenes behov for sammenhengende og koordinerte tjenester (HOD, 2009a) (Frenk, 2010; WHO, 2010). Demografiske endringer med økt levealder- og økende forekomst av langvarig kronisk sykdom i befolkningen stiller nye krav til morgendagens

helsetjeneste. Økt kompleksitet i helsetjenesten krever samarbeid og koordinerte tjenester. TPS har vært omhandlet i flere rapporter fra verdens helseorganisasjon (WHO) med fokus på studenters og helsepersonellens læring med, om og av hverandre for bedre samarbeid i helse – og sosialtjenesten for å svare på dagens og fremtidens utfordringer i helse- og sosialtjenestene (WHO, 2006, 2010). Utfordringene beskrives som global mangel på kvalifisert helse- og sosialpersonell, manglende pasientsikkerhet, dobbeltarbeid, økende kostnader og manglende tilgang på rette tjenester til rett tid på rett sted (WHO, 2010). Det forventes at tverrprofesjonelt samarbeid vil gi bedre og mer målrettede tjenester for pasientene, kortere liggetid og økt pasientsikkerhet. Tverrprofesjonell samarbeidslæring i studieforløpene skal bidra til økt samhandling i fremtidens helse- og sosialtjeneste (J. Thistlethwaite, 2012).

I Norge ga Samhandlingsreformen (HOD, 2009b) de første nasjonale føringer for samordning og samarbeid i helse- og sosialtjenestene med sikte på økt kvalitet i tjenestene, smidige og mer målrettede pasientforløp og økt vekt på forebygging. Meldingen ble etterfulgt av Samspillsmeldingen (Meld.St.13 (2011-2012)) (KD, 2012) som presiserer utdanningssektorens ansvar for utdanning til samarbeid:

«Det trengs større grad av tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) på tvers av utdanningene. TPS er en læringsform der studenter fra ulike profesjonsutdanninger lærer sammen og får innsikt i andres kompetanse og dermed også bedre forståelse av sin egen.» (KD, 2013)

og videre:

«Innføring av TPS vil sammen med felles innhold utgjøre en felles velferdsfaglig kompetanseplattform som sikrer bredt orienterte grunnutdanninger, og det vil styrke kandidatens evne til tverrfaglig samarbeid når de kommer ut i yrkesfeltet.» (KD, 2013)

I flere av rapportene som kom i kjølvannet av Samspillsmeldingen fremheves behov for samarbeid i den utøvende tjenesten. «Praksisprosjektet – Kvalitet i praksisstudiene i helse- og sosialfaglig høyere utdanning» (UHR, 2016) slår fast at alle profesjonsstudenter innen helse- og sosialfagene skal i løpet av praksisstudiene erfare tverrprofesjonelt samarbeid. I forslag til «Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger» (KD, 2017) er tverrprofesjonell samarbeidslæring ett av de 11 definerte områder som skal inngå i en felles helse- og sosialfaglig kompetanseplattform:

«Kandidaten) kan samhandle både tverrfaglig, tverrprofesjonelt, tverrsektorielt og på tvers av virksomheter og nivåer, og initiere slik samhandling» (KD, 2017)

Føringer om tverrprofesjonelt samarbeid i helse- og sosialsektoren på tvers av profesjoner og nivåer videreføres også i nyere stortingsmeldinger om folkehelse og om primærhelsetjenesten (HOD, 2015a, 2015b).

Satsingen på TPS er nedfelt lokalt ved Det helsevitenskapelige fakultet i strategiplan (UiT, 2014) med hovedmål om at Helsefak skal være «nasjonalt ledende i tverrprofesjonelt samarbeid i utdanning og praksis med utgangspunkt i samarbeid på fakultetet og i tett kontakt med praksisfeltet»

Strategiplanen gir til dels detaljerte føringer for omfang og innhold i den tverrprofesjonelle samarbeidslæringen.

Helsefak v/UiT skal:

- Videreutvikle og implementere tverrprofesjonell samarbeidslæring
- Tilby opplæring i tverrprofesjonelt samarbeid i alle helsefaglige utdanninger
- Utvikle tverrprofesjonelle elementer i studiene med progresjon i læringsmål gjennom studieforløpet

I Handlingsplan for pedagogisk utviklingsarbeid ved Helsefak (Helsefak, 2015) presiseres føringene ytterligere, og disse har vært ledesnorer for den foreliggende plan:

Mål (innen 2020)

- Alle studenter i helsefaglige profesjonsutdanninger skal gjennomføre minst én praksisrettet tverrprofesjonell læringssituasjon i studieforløpet
- TPS-kompetanse skal være tilknyttet alle helsefaglige studieprogram ved Helsefak

Tiltak

- Utvikle læringsaktiviteter i studie- og fagplaner som legger til rette for tverrprofesjonell samarbeidslæring av høy pedagogisk kvalitet i reelle og praksisnære situasjoner med pasient/bruker som aktiv samarbeidspartner
- Utvikle en helhetlig plan for TPS ved Helsefak med læringsutbyttebeskrivelser som tilknyttes pasientrettet praksisstudier og med klar progresjon gjennom studieforløpene.

1.5 Hva er gjort ved Helsefak?

Arbeidet med TPS ved Helsefak skjøt fart og ble systematisert ved utforming av søknad om Senter for fremragende utdanning (SFU)¹, først i 2013 der man definerte tre hovedområder for tverrprofesjonell samarbeidslæring: Inter-Base (fellesemne første studieår), Inter-Prax (tverrprofesjonelle møter i klinisk praksis) og Inter-Sim (Tverrprofesjonell simuleringstrening akuttmedisin) med UNN og Tromsø kommune som partnere. Selv om SFU ikke ble innvilget i 2013 fortsatte arbeidet med TPS i tråd med planene. Flere TPS- piloter er gjennomført de siste årene med ulike sammensetninger av studenter i praksisstudier på ulike helse- og sosialfaglige arenaer (jfr vedlagt oversikt). Ny SFU søknad i 2016 ble ikke tildelt midler til tross høy score og gode tilbakemeldinger, men arbeidet fortsetter. Universitets Fyrtårnmidler² er tildelt TPS i to omganger og har gitt viktig mulighetsarena for videreføring av arbeidet, herunder støtte til etablering av TPS-gruppa, som utgjør en viktig del av infrastruktur for TPS.

1.5.1 Organisatoriske forutsetninger – infrastruktur

¹ Utlyses av NOKUT hvert tredje år, første gang 2013.

² Interne midler som utlyses årlig til styrking av utdanningskvalitet, <http://result.uit.no/prosjektmidler/>

Senter for helsefaglig pedagogisk utvikling (HelPed)

Etablering av HelPed som et permanent senter, med TPS som ett av fire virksomhetsområder og med ledelse for TPS på tvers av fagmiljø har vært en viktig forutsetning for en vellykket satsning, så langt. Tverrprofesjonell samarbeidslæring involverer studieprogrammer på tvers av institutt og fakultet (jfr. sosialfag). At TPS-virksomheten er forankret i HelPed muliggjør en integrert utvikling og samarbeid med hensyn til HelPeds øvrige virksomhetsområder: kompetanseheving for ansatte, veiledning, IKT og læring og utdanningsforskning, som alle er viktige områder for TPS.

TPS-gruppa, forankring i instituttene

TPS-gruppa ble etablert i 2015 og har hatt stor betydning for arbeidet med TPS, ikke minst for faglig utvikling innen området og bygging av fellesskap på tvers av profesjonsutdanninger. Det utvikles en kultur for kvalitet innen TPS. Gruppa består av en representant for hver av studieprogrammene: bioingeniør, ernæring, ergoterapi, farmasi, fysioterapi, lege, psykologi, radiografi, sykepleie, sosialfag (IRS-fakultetet), tannlege og tannpleier. Gruppa sikrer informasjon og involvering fra studieprogrammene i utvikling av TPS for fremtiden.

1.5.2 Erfaringer fra gjennomførte TPS-utdanningsprosjekter

Herunder refereres TPS-utdanningsprosjekter som er gjennomført på Helsefak i tidsperioden 2013-2017, som har gitt viktige erfaringer og som vil danne grunnlaget for den langsgående plan for TPS.

Inter-Base og erfaringer

Inter-Base kalles også HelFel (HEL-0700) og er fellesemne for alle helseprofesjonsstudenter i første studieår med læringsmål knyttet til etikk, kommunikasjon, lesing og skriving av akademisk tekst og kunnskap om helsevesenet. Emnet er implementert som obligatorisk emne for 10 studieprogram (Bioingeniør-, ergoterapeut-, ernæringsfysiolog-, farmasøyt-, fysioterapeut-, medisiner-, sykepleier-, tannpleier-, tannlege-, og radiograf studenter). Emnet skal utgjøre første trinn i utvikling av tverrprofesjonell samhandlingskompetanse og gjennomføres spredt over første semester. I første semester har studentene neppe utviklet profesjonsidentitet, så det overordnede mål er ikke trening i tverrprofesjonelt samarbeid, men at de skal bli oppmerksom på at de studerer sammen med andre profesjonsstudenter og at de har mange felles kunnskapsområder med dem. De lærer med hverandre, mindre av og om hverandre.

Emnet er delvis basert på tverrprofesjonelle gruppemøter og seminarer og delvis på individuelt arbeid med nettbaserte læringsressurser. Studentene har to arbeidskrav: 1. «Etikk og kommunikasjon» (fysiske gruppemøter og seminar) og 2. «Å lese og skrive akademisk tekst», (skriftlig individuelt arbeidskrav, nettbasert). Til slutt skriftlig eksamen (individuelt, nettbasert) med fokus på tema som tverrprofesjonalitet, kultur og kunnskap om helsevesenet.

I de årlige skriftlige evalueringene av emnet rapporterer studentene om læring innenfor både etikk og kommunikasjon, og ikke minst om skriving av akademisk tekst³. De melder videre at de bruker mest tid på den delen av emnet som er individuelt, det vil si arbeidskrav 2 og eksamen, og de etterlyser flere møter på tvers og mer vekt på tverrprofesjonalitet. Det har vært en særskilt problemstilling for medisin at de studentene som også tar Ex. Phil får en arbeidsmengde utover 60 studiepoeng i første studieår. For inneværende år er det valgt en midlertidig løsning ved at disse deltar og leverer både arbeidskrav 1 og 2, men de leverer ikke eksamen sammen med de andre studentene. Emnet eksamineres i medisinerstudentenes avsluttende eksamen ved slutten av skoleåret. Å trekke en sentral gruppe ut av deler av et tverrprofesjonelt emne gir unektelig en uheldig signaleffekt om prioritering av tverrprofesjonell samarbeidslæring og tverrprofesjonelt samarbeid. Dette må revurderes i tråd med videreutvikling av den nye studieplanen i medisin.

Inter-Prax og erfaringer

Inter-Prax defineres som tverrprofesjonelle studentmøter i autentiske situasjoner i klinisk praksis, og gjennomføres fortrinnsvis i studentenes siste/nest siste studieår, der de har oppnådd en grunnleggende klinisk kompetanse. Målsettingen fra strategiplanen er at alle studenter skal få erfaring med tverrprofesjonell samarbeidslæring i autentiske situasjoner i praksisstudier. Det er, i tråd med føringer i strategiplanene, gjennomført flere piloter for å prøve ut TPS i ulike kliniske settinger, som oftest initiert av faglig ansatte som har sett muligheter i sin kontakt med andre fagmiljøer eller med praksisfeltet. Pilotene er gjennomført i ulike kontekster, i kommunehelsetjenesten (sykehjem) og sykehus (barnepoliklinikk, legemiddelgjennomgang på ulike sengeposter), i psykiatrien og i overgangen kommune/sykehus (pasientsentrert helsetjenesteteam). En av pilotene (barnepoliklinikk) involverer kun to ulike helseprofesjonsstudenter, mens de fleste har hatt fire ulike profesjoner involvert. For oversikt over alle piloter, se vedlegg 1.

Pilotene har vært organisert som prosjekter med arbeidsgrupper, og er i de fleste tilfeller gitt en viss startfinansiering via ulike kilder, eksempelvis Felles utdanningsutvalg mellom Helsefak og UNN (FUU), HelPeds midler til utdanningskvalitet og strategiske midler fra Helsefak. Det har vært en uttrykt målsetting at pilotene etter en startperiode med finansiering skulle implementeres som læringsaktiviteter uten ekstra tilførsel av ressurser.

Den største og viktigste piloten var aksjonsforskningsprosjektet som var gjennomført over tre år i kommunene Lenvik og Bardu. Erfaringene derfra har gitt rettesnor for det videre arbeid med Inter-prax, og dannet grunnlaget for «Tromsømodellen».

Erfaringer fra aksjonsforskningsprosjekt i Bardu og Lenvik

Med støtte i erfaringer fra Bente Norbyes aksjonsforskningsprosjekt (Norbye, 2016) er det utmeislet visse føringer for Inter-Prax; en praksisnær modell basert på samarbeidslæring i autentiske pasientsituasjoner. Det som skiller denne modellen fra mange andre er at den er

³ Et pågående forskningsprosjekt undersøker nærmere studentenes læring i emnet

autentisk og praksisnær i sin ytterste konsekvens. Studentene jobber sammen rundt reelle pasienter som trenger hjelp her og nå. Læringspotensialet for studentene ligger i den implisitte forventning om at pasienten faktisk trenger deres hjelp, og at resultatet er avhengig av at de kan jobbe effektivt sammen og sammen finne de beste løsningene. Dette utgjør hjørnesteinene i det vi kaller «Tromsømodellen»:

- Tverrprofesjonelle team av studenter møter, undersøker, vurderer og fortrinnsvis behandler pasienter sammen i autentiske kliniske situasjoner.
- Pasientene bør ha sammensatte og komplekse problemstillinger, og må være villig til, og i stand til å møte flere studenter samtidig.
- Studentene skal ha en viss grad av klinisk kompetanse (siste års Bsc studenter, nest-siste eller siste års studenter fra medisin, farmasi og psykologi).
- Pragmatiske løsninger: For å få til bærekraftige løsninger må vi i første omgang utnytte situasjonene der studenter fra flere profesjoner møtes i sine ordinære praksisstudier.
- Felles avsluttende rapport. Studentene skal skrive en avsluttende felles rapport der pasientens problemstillinger med løsningsforslag blir beskrevet i et tverrprofesjonelt perspektiv.

Erfaringer fra de andre pilotene

Studentenes læring: De fleste pilotene er blitt evaluert av studentene via skriftlig spørreskjema i tillegg til organiserte fokusgruppeintervju for å skaffe dypere innsikt i studentenes læring og erfaringer. Fra studentevalueringene vet vi at studentene opplever høy oppnåelse av læringsutbytter. Samarbeid i reelle kliniske situasjoner sammen med pasienter ser ut til å virke både interessant, spennende og svært lærerikt. Studentene lærer med hverandre når de arbeider sammen i praksisstudier, de lærer av hverandre ved felles drøftinger rundt pasientens problemstillinger, og de lærer om hverandre i diskusjoner og ikke minst når de observerer hverandres profesjonelle arbeid.

Organisatorisk: Planlegging og gjennomføring av pilotene har vært ressurskrevende organisatorisk, tidsmessig og økonomisk. Det har vært etablert arbeidsgrupper; det er gjennomført samarbeidsmøter på tvers av studieprogram og møter med representanter fra praksis, i tillegg til nødvendig skrive- og planleggingsarbeid i mellom møtene. Dersom vi skal realisere målsettingen om at alle studenter skal få samarbeidstrening i praksisstudier med studenter fra andre studieprogram, er det nødvendig å finne en mer bærekraftig løsning som er mindre ressurskrevende.

Inter-Sim og erfaringer

Inter-Sim er tverrprofesjonell simuleringstrening i akuttsituasjoner for lege-, sykepleier- og radiografistudenter i studieprogrammenes siste semester. Det startet som pilot i 2014 og er nå implementert som en obligatorisk del av undervisningen for siste års studenter på campus Tromsø fra og med høst 2016. Det jobbes med å få dette til også på campus Hammerfest og for studenter ved medisinutdanningen i Bodø.

Inter-Sim får svært gode evalueringer fra studentene, og representerer et givende og viktig samarbeid mellom UNN og Helsefak med felles utdanning av fasilitatorer og samarbeid om undervisningsoppgaver. Ved å delta på fasilitatorkurs og være med som undervisere utvikler klinikerne på UNN sin kompetanse innen ledelse, samarbeid og håndtering av akuttsituasjoner. En vinn-vinn situasjon for alle parter, studenter, universitetet, UNN – og til syvende og sist kommende pasienter. Inter-Sim kan videreutvikles til å inkludere flere studentgrupper, flere typer problemstilling og- ikke minst – studenter og helsepersonell ved andre studiesteder.

Erfaringer fra TPS-aktivitetene hittil – oppsummert

TPS-arbeidet er kommet langt, og viktige erfaringer er ervervet. Inter-Base og Inter-Sim er allerede implementert, og trenger kun mindre justeringer. Hovedutfordringen ligger i å videreutvikle Inter-Prax fra enkeltstående piloter til mer varige løsninger. Videre savnes det TPS-momenter midt i studieforløpene, samt digitale løsninger for ivareta fleksibilitet av hensyn til geografiske avstander og ulik sammensetning av studieprogram på de ulike studiestedene.

2.0 Langsgående plan for TPS – veien videre

«Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) på Helsefak er den prosessen der studenter fra to eller flere studieprogrammer lærer av, med og om hverandre gjennom studieforløpene med stigende kompleksitet og praksisnærhet, med mål om å oppnå tverrprofesjonell samhandlingskompetanse».

Planen har – i tråd med strategi 2020 - et sentralt mål om at alle våre helse- og sosialfaglige profesjonsstudenter skal oppnå tverrprofesjonell samarbeidskompetanse gjennom sitt studieforløp. Utvikling av reell samhandlingskompetanse for kvalitet i helse- og sosialfaglig arbeid forutsetter fortrinnsvis at studentene får øve samarbeid i autentiske situasjoner sammen med pasienter eller klienter. Det er et ambisiøst mål fordi det skal involvere alle våre studenter og krever derfor bærekraftige løsninger. Planen som her legges frem bygger på noen grunnleggende forutsetninger:

Spirallæring

- Tverrprofesjonell samarbeidskompetanse utvikles gradvis gjennom studieforløpene, fra samarbeidstrening ved studiestedet i første studieår, til økende grad av praksisnær tverrprofesjonell samarbeidslæring gjennom studieforløpene.

Autentiske læringssituasjoner

- Det tilstrebes størst mulig bruk av autentiske situasjoner for læring.

Pragmatiske løsninger

- Læringssituasjonene skal primært bygge på pragmatisk tenkning og skal fortrinnsvis kunne gjennomføres uten større organisatoriske og timeplanmessige endringer. Der det er mulig skal eksisterende møteplasser for studentene utnyttes for TPS-trening.

Praksisnærhet, TPS som en naturlig del av all praksis

- Læringssituasjonene skal utvikles i tett samarbeid med praksisfeltet og fortrinnsvis initieres i praksisfeltet, som en del av en ordinære praksisstudier.

God veiledning – også for TPS

- Veilederutdanning for egne ansatte og praksisfeltet skal danne grunnlag for at studentene får den veiledningen som er nødvendig for å tilrettelegge for god læring.

Videreutvikling av læringssituasjonene

Inter-Base, Inter-Prax og Inter-Sim, som beskrevet foran, videreutvikles i tråd med erfaringer og tilbakemeldinger fra studentene. Disse tre gjennomføres henholdsvis i første og nest-siste eller siste studieår. TPS må også aktualiseres midt i studieforløpene. Det nye begrepet Inter-Medio skal omfavne TPS-læringssituasjoner som skjer midt i studieforløpene. Inter-Medio foreslås videreutviklet via en pragmatisk tilnærming slik at alle studenter etter hvert får møte studenter fra andre studieprogrammer i målrettede felles læringssituasjoner. Inter-Dig – en digital tverrprofesjonell læringsplattform - skapes for å etablere TPS i alle studentprogram og ved alle studiesteder.

2.1 Inter-Base

Det kan stilles spørsmål om i hvilken grad dagens HEL-0700 (Inter-Base) oppfyller målet om å være første trinn i utvikling av tverrprofesjonell samarbeidskompetanse. En relativt stor del av emnet gjennomføres individuelt og studentene etterlyser større fokus på samarbeid og tverrprofesjonalitet. Slik det fremstår i dag er den røde tråden mot samhandlingskompetanse ikke tydelig. Effektivt samarbeid i grupper og konfliktløsning kan læres, trenes og utøves uavhengig av profesjonsidentitet, og kommer til nytte i gruppearbeid på eget studium så vel som i tverrprofesjonelle samhandlingssituasjoner senere i studieforløpet. Det anbefales videreutvikling av emnet med økt vekt på samarbeidstrening i grupper samt tilrettelegging for mer tverrprofesjonelt samarbeid i både arbeidskrav og eksamen.

Tiltak for Inter-Base

- Arbeidsomfanget holdes uforandret (10 studiepoeng).
- Arbeidskrav 1: Økt vektlegging av konkret trening i samarbeid, effektivt gruppearbeid og konfliktløsning.
- Arbeidskrav 2 lesing og skriving av akademisk tekst gjøres noe mindre arbeidskrevende for studentene av hensyn til økt vektlegging av Arbeidskrav 1.
- Samarbeid to og to studenter (tverrprofesjonelt) i besvarelse på både arbeidskrav 2 og eksamen.
- Medisinerstudentenes deltakelse i hele emnet må sikres.

Prosess: En arbeidsgruppe etableres for planlegging og implementering av endringene. Ledes av emneleder for HEL 0700 med representanter fra IHO, IPS, medisin, IFA og IHO Harstad. (Ansvar: IHO)

2.2 Inter-Medio

Inter-Medio er nytt begrep som omfavner tverrprofesjonelle læringssituasjoner midt i studieforløpene. For å holde fokus på TPS mellom Inter-Base og Inter-Prax for vedlikehold og videreutvikling av studentenes tverrprofesjonelle samarbeidskompetanse skal det gis møtepunkter der studenter lærer både med, av og om hverandre midt i studieforløpene, enten ved studiestedet eller i praksisstudier. Det er flere eksempler på at «studenter underviser studenter». Fysioterapistudentene underviser både sykepleier og tannlege- og tannpleierstudenter i arbeidsteknikk. Det finnes flere eksempler og disse må hentes frem, systematiseres og videreutvikles.

En pragmatisk løsning

Av hensyn til krevende logistikk ved å samordne alle studieprogrammene til felles læringsaktiviteter anbefales det at møter midt i studieforløpet organiseres via ulike typer målrettede tverrprofesjonelle læringssituasjoner som avtales mellom involverte studieprogram. Her under følger ulike forslag som kan inspirere til samarbeid:

Skyggepraksis

- Alle studenter kan i praksisstudier anvende en dag der de «skygger», det vil si observerer en annen profesjon i det daglige arbeid. Aktiviteten kan organiseres slik at studenter fra samme kull observerer ulike profesjoner og oppsummerer sine observasjoner i en felles seminardag etter praksis

Gruppearbeid rundt forbedringsprosjekter fra helsetjenesten

- Med utgangspunkt i innmeldte problemstillinger fra helsetjenesten kan studenter fra ulike utdanninger jobbe sammen. Aktiviteten kan også gjennomføres i en konkret praksissituasjon der flere studenter er på samme sted.

Felles førstehjelpskurs

- Det forventes at alle helsefaglige studenter skal ha førstehjelpskompetanse. Dette er ikke gjennomført for alle studieprogram på Helsefak pr i dag, men etterlyses av flere. Medisinstudentene har et en-ukes kurs i 1.studieår som får svært gode tilbakemeldinger. Det bør utredes om grunnleggende førstehjelp skal utgjøre et felleselement for studenter ved alle studieprogram, eventuelt at det gjennomføres ved at studenter underviser studenter.

Tverrprofesjonelle gruppediskusjoner av pasientcase

- Felles bruk av pasientcase hvor to eller flere studieprogram kan organisere sin undervisning slik at studentene jobber samtidig med en case som gir verdifull læring for alle.

Studenter underviser studenter

- Studenter underviser studenter er allerede en læringsform som benyttes på tvers av studieprogram og viser seg å fungere godt med tanke på gjensidig utvikling av kjennskap til hverandres kompetanse. Ordningen har trolig potensiale for videre utvikling og det bør derfor utredes.

Tiltak for Inter-Medio

(Ansvar i parentes)

1. Tverrprofesjonelle læringsaktiviteter som allerede skjer midtveis i studieforløpene må samles, beskrives og synliggjøres. (Helped i samarbeid med instituttene)

2. Studieprogrammene får krav om å lage møteplasser midt-i studieforløpene. De oppfordres til å finne samarbeidsarenaer og felles læringsaktiviteter som er meningsfulle og lærerike for studentene.
 - a. Det lages tverrprofesjonelle møteplasser for vitenskapelig ansatte og/eller studenter der gode ideer om samarbeidsprosjekter kan skapes, inspirert av «snakk med en forsker». (HelPed)
3. Det utredes om førstehjelpskurs kan gjøres felles for flere studieprogram (Instituttene)
4. Studenters arbeid med forbedringsprosjekter fra helsetjenesten må vurderes med tanke på studentenes kvalifikasjoner og praksisfeltets behov. (seksjon for utdanningstjenester).

2.3 Inter-Prax

- *Alle studenter i helsefaglige profesjonsutdanninger skal gjennomføre minst én praksisrettet tverrprofesjonell læringssituasjon i studieforløpet (Helsefak, 2015)*

Denne målsettingen fra Handlingsplan for pedagogisk utviklingsarbeid er ambisiøs, ikke minst tatt i betraktning antall ulike studieprogram, ulik kull størrelse og antall studiesteder. Denne delen av TPS har hatt stor oppmerksomhet på Helsefak de siste årene, det er gjennomført mange piloter og mange erfaringer er innhentet (se vedlegg 1). For å lykkes må det skapes levedyktige løsninger som ikke er for ressurskrevende hverken organisatorisk eller økonomisk og personellmessig.

Utvikling av tverrprofesjonell samarbeidskompetanse i helse- og sosialtjenesten er ikke et ansvar for utdanningssektoren alene, men i like stor grad noe som skal utvikles i- og skal prege praksisfeltet. Inter-prax skal derfor utformes i tett samarbeid med praksisfeltet. Pilotene som er gjennomført har gitt et rikt erfaringsgrunnlag for mulige TPS-læringssituasjoner i ulike kliniske settinger og med ulik sammensetning av studenter.

Våre studenter har praksisstudier i hele Nord-Norge og flere steder er det studenter fra flere studieprogram samtidig. Den pragmatiske løsningen tilsier at TPS-situasjoner legges primært til etablerte praksissteder der studenter fra to eller flere profesjonsutdanninger er i praksisstudier samtidig. Det skal fortrinnsvis ikke skapes nye TPS-situasjoner som innebærer flytting av studenter eller vesentlig endring innenfor studieprogrammenes planer. I samarbeid med studenter har det kommet forslag om en fremtidsrettet bærekraftig løsning for TPS:

«TPS skal være en enkel og naturlig del av all praksis, som en av beskrevne oppgaver for studenter i praksis.»

2.3.1 TPS som en del av all praksis

Modellen med TPS som del av all praksis innebærer:

- TPS blir en del av det studentene skal lære i sine praksisstudier; der det lar seg gjøre
- Når studenter fra to eller flere profesjoner er samme sted samtidig i sine praksisstudier, skal de få felles ansvar for en eller flere pasienter.

- TPS- erfaringen planlegges som en mindre del av de organiserte praksisstudiene, alt fra en-dags til en-ukes samarbeidsaktivitet, avhengig av prioriteringer på arbeidssstedet og studentenes læringsbehov.

Ideen om at TPS skal forekomme som en del av alle praksisstudier der det lar seg gjøre er drøftet i møter med representanter for praksisfeltet og studenter. I drøftingene ble det skissert både fordeler og utfordringer for praksisstedene og studieprogrammene.

Fra praksisstedets ståsted

Fordeler ser man i at det gir et utviklings- og læringspotensial for praksisstedet og styrker praksisstedets og kommunens omdømme. Ved at flere studenter jobber sammen vil studentene kunne drive og støtte hverandre, og det forventes å komme pasientene til gode.

Utfordringer ser de først og fremst i skolering av veilederne både med hensyn til TPS generelt og TPS-veiledning spesielt. Det kreves god kommunikasjon mellom utdanning og praksis. Man spør seg i hvilken grad det vil kreve mer tid. Kan kombinerte stillinger være en løsning? Samtidig trekkes det frem at det ikke nødvendigvis vil innebære økt arbeidsmengde ved at studentene for det første ha ansvar for egne pasienter og for det andre kun trenge én tverrprofesjonell veileder i perioden de jobber sammen. Det må bemerkes at studentene alltid skal ha sin egen veileder i bakhånd for kvalitetssikring av fagutøvelsen.

Fra studieprogrammenes ståsted

Fra studieprogrammenes representanter ble det påpekt at studentene må forberedes til TPS-praksis før de starter sin praksisstudier (film, refleksjon, evt møtes før sine praksisstudier), og at det er studieprogrammenes ansvar å utarbeide læringsutbyttebeskrivelser for TPS-praksisstudiene. De mener at de må definere mulige TPS-oppgaver og tydeliggjøre forventninger til praksisstedet.

Prosjekter for utprøving av modellen

Den pragmatiske modellen innebærer noe nytt og innovativt, og kan danne grunnlag for bærekraftig utforming av tverrprofesjonell samarbeidslæring og oppfylling av samhandlingsreformens forutsetninger ikke bare i Nord-Norge men også nasjonalt. Det er allerede initiert to prosjekter som skal prøve ut modellen ved Helsefak:

1. Studentteam i praksis

Studentteam i praksis er et studentdrevet prosjekt som i samarbeid med to praksissteder skal prøve ut en modell der alle studenter som kommer i praksis skal få være med på TPS-situasjoner dersom forholdene ligger til rette for det. Dette skal gjøres i samarbeid med et praksissted kommunalt og en sykehusavdeling. Prosjektet innebærer at praksisstedene skal tilrettelegge for veilederopplæring og det skal avholdes informasjons- og diskusjonsmøter om mulige TPS-situasjoner samt en verktøykasse for hvordan TPS-situasjoner kan utformes

og gjennomføres. Studentteam har fått tildelt strategimidler i 2017.

2. Tromsø Helsehus

Tromsø helsehus er nettopp åpnet, og de tar inn sine første studenter i løpet av januar 2018. I henhold til planer ved oppstart skal alle praksisstudier i helsehuset innebære TPS der det lar seg gjøre. Det forutsettes veilederkurs i regi av HelPed og en kombinert stilling finansiert av våre Fyrtårnmidler. Det planlegges forskningsprosjekt som skal følge dette prosjektet i samarbeid med Linköping universitet.

Tiltak for Inter-Prax

(Ansvar i parentes)

- Det utformes årlige oversikter på Helsefak for praksissteder som har mange studenter i praksisstudier og fra flere studieprogram samtidig. Disse utgjør mulighetsarenaer for TPS. (HelPed)
- Praksissteder velges for utprøving og gjennomføring. (HelPed sammen med studieprogrammene).
- TPS legges inn som et obligatorisk punkt der det lar seg gjøre i alle samarbeidsavtaler med praksisstedene. (Helsefak ved seksjon for utdanningstjenester)
- Kompetansehevende tiltak for helsepersonell utformes. Det må diskuteres hvordan det kan gjøres på en effektiv måte. (HelPed i samarbeid med studieprogrammene)
- Det tilbys veilederopplæring for helsepersonell med fokus på tverrprofesjonell veiledning (HelPed)
- Formidlingsplan for studenter, egne ansatte og praksis utformes (utdanningsseksjonen)
- TPS-læringsaktiviteter inngår som en del av årlig rapportering i utdanningsmelding (utdanningsseksjonen)

2.4 Inter-Dig

Målet om at alle studenter skal møtes i autentiske praksissituasjoner kan bli vanskelig å oppfylle, tatt i betraktning mange studiesteder og ulikt antall studenter i de ulike profesjonsstudiene. Planer om en digital tverrprofesjonell samarbeidsarena for studenter knyttet til diskusjon av pasientkasuistikker ble presentert i SFU-søknaden 2016. Målet med Inter-Dig er å skape digital samhandlingsarena for studenter på tvers av profesjoner og på tvers av studiesteder; med en pasient (skolert pasient) i midten. Satsing på en digital læringsarena er i tråd med nasjonale prioriteringer, Jfr. Meld. St. 27 (2015-2016)⁴⁴

En digital læringsplattform kan på den ene siden overvinne logistiske hindringer som ulike timeplaner og geografiske avstander. I tillegg kan det gi økt læring ved at man utnytter nettets

⁴⁴ [Digital agenda for Norge. IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet.](#)

muligheter for eksempel ved at studenter filmer seg selv i møte med pasienter eller undersøkelse av pasient (anonymisert eller skolert pasient) med mulighet for kommentarer, refleksjon og diskusjon med medstudenter. Studenter bør engasjeres i utvikling av Inter-Dig som medskapere av plattformen. Studenter har ofte et godt blikk i mulighetene som ligger i teknologien, de kan bistå med sin kreativitet, faglighet og med sin erfaringer fra praksisstudier. Praksisfeltet må også bidra med autentisitet i læringssituasjonene

Tiltak for Inter-Dig

(ansvar i parentes)

Det utvikles digital læringsplattform for tverrprofesjonell samarbeidslæring i Canvas i samarbeid med Result.

1. Plattformen skal gi mulighet for mest mulig realistiske møter i sann tid, rundt pasientkasuistikk hentet fra praksisfeltet
2. Studenter og representanter fra praksisfeltet tas inn i utviklingsprosessen.

2.5 Inter-Sim

Inter-Sim er implementert på campus Tromsø og har svært gode evalueringer. Det bør likevel utvikles videre til å gjelde nye problemstillinger som kan åpne for deltakelse av andre studentgrupper (eksempelvis bioingeniørstudenter). Inter-Sim må gjøres tilgjengelig for de øvrige studiestedene i Harstad, Hammerfest, Alta og Narvik

Tiltak Inter-Sim

(Ansvar i parentes)

1. Inter-Sim fortsetter som en obligatorisk del av medisin, sykepleie og radiografiprogrammene siste studieår, innenfor samme ramme som i dag
2. Flere studieprogram inkluderes i Inter-Sim akuttmedisin; spesielt bioingeniørstudiet (koordinator Inter-Sim og IMB)
3. Inter-sim. skal utvikles videre med andre problemstillinger som åpner for flere typer profesjonsstudenter (instituttene)
4. Campus Alta, Hammerfest, Harstad, Narvik må bli en del av planen for Inter-Sim (Instituttene og dekanatet)

2.6 Særskilte utfordringer

Inkludering av alle studiesteder (campus)

Helsefak har flere studiesteder: Hammerfest, Harstad, Narvik, Alta, Bodø og Kirkenes. Deres involvering i TPS-aktivitetene må utredes særskilt.

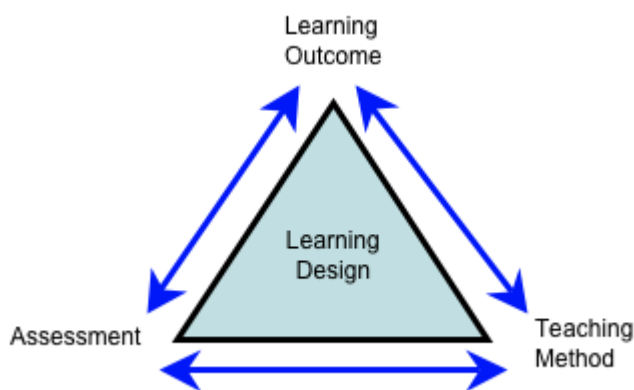
Inkludering av sosialfag og vernepleie

Vernepleie er nå blitt en del av Helsefak, og må innlemmes i TPS-arbeidet. Sosialfag har vært representert i TPS-gruppa og er tatt med i alle planer. Det må allikevel rettes spesielt fokus på sosialfag, og de må inkluderes i rapportering av studenter i praksis for å sikre at dette mulighetsrommet utnyttes der sosialfagstudenter er i praksis samtidig med helsefagstudenter.

3.0 Læringsutbyttebeskrivelser (LUB)

Læringsutbyttebeskrivelser (LUB) beskrives i henhold til Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (NKR) og defineres som «Det en person vet, kan, og er i stand til å gjøre som resultat av en læringsprosess. De uttrykkes som kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse»(KD, 2011). LUB er det styrende og retningsgivende element og er det som utgjør vår «kontrakt» med studentene.

John Biggs bruker begrepet «constructive alignment» for å synliggjøre den nødvendige sammenheng mellom LUB, undervisningsmetoder og evaluering/vurdering (Biggs JB, 2007)(Figur 1) LUB er grunnlaget; undervisningsmetodene velges for å støtte opp om og hjelpe studentene å oppnå det definerte læringsutbyttet. Vurderingsformene må så være egnet til å teste i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet. Foreliggende plan fokuserer primært på læringsutbyttebeskrivelser og læringsaktiviteter, mens vurderingsformer – som er en viktig del av læringsprosessen – overlates til nærmere omhandling i implementeringsprosessen.

Figur 1. Constructive alignment , (Biggs JB, 2007)

3.1 Ulike LUB-er for bachelor og master?

Kompetansekravene i NKR er inndelt i ulike nivåer og skillet mellom nivåene er en forutsetning for utforming av LUB-er der master har høyere kompetansekrav enn bachelor. Vi velger her å ikke skille på kompetansekravene mellom studieprogrammene når det gjelder studentenes læring av tverrprofesjonelt samarbeid. I TPS møtes studentene på felles plattform i felles læringssituasjoner. De går inn med ulik og nivåinndelt profesjonell kompetanse, mens de i situasjonen skal lære å samarbeide med hverandre på et likeverdig grunnlag. Ulike LUB-er om samarbeidskompetanse fra samme læringssituasjon er både uønsket av hensyn til ønske om likeverdig samarbeid mellom studentene og at det vil være vanskelig å håndheve en slik ordning.

3.2 Læringsutbyttebeskrivelser for TPS på Helsefak

Det foreslås felles LUB-er for alle involverte studieprogram, definert som et minimum av felles sluttkompetanse. Forslaget bygger på internasjonal konsensus om kompetanseområder for tverrprofesjonelt samarbeid bygd på felleselementer i seks ulike internasjonalt eksisterende rammeverk for tverrprofesjonell samarbeidskompetanse (Thistlethwaite et al., 2014). Foreslåtte felles kompetanseområder er: *rolleforståelse, tverrprofesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonelle verdier, koordinering og samarbeid ved beslutninger, samarbeid i team og refleksivitet*. Disse ble også hentet opp og benyttet av ekspertkomiteen som utarbeidet internasjonalt «consensus statement» om vurdering av læringsutbytte i TPS (Rogers et al., 2017).

Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger er vedtatt og vi støtter oss til de føringer som der legges frem tilknyttet felles LUB-er. Videre er det tatt hensyn til forutsetninger for skikkethetsvurdering i høyere utdanning. De foreslåtte LUB-ene er forslag til forventet felles sluttkompetanse for alle våre helseprofesjonsprogram som skal inkorporeres i kompetansebeskrivelser i fag og studieplanenes som et ledd i implementeringen av denne plan.

Kunnskaper

Studenten:

- Beskriver samarbeidende studenters kompetanse, roller og ansvar i en tverrprofesjonell samarbeidssituasjon
- Diskuterer hvilken betydning tverrprofesjonelt samarbeid kan ha for at pasientene får et optimalt helse- og velferdstjenestetilbud
- Diskuterer hva som fremmer og hemmer samarbeid mellom ulike profesjoner

Ferdigheter:

- Kommuniserer med samarbeidende studenter fra andre profesjoner, pasienter og andre samarbeidspartnere med respekt og evne til lytting og problemløsning.
- Anvender eget fag i samarbeid med studenter fra andre profesjoner, pasienter og andre samarbeidspartnere.
- Initierer, planlegger, gjennomfører, koordinerer og evaluerer eget faglige arbeid med samarbeidende studenter og bidrar til felles beslutninger i tverrfaglig team

Generell kompetanse

- Viser evne til tverrprofesjonelt samarbeid basert på verdier som respekt for andre, pasientsentrering, likeverd og anerkjennelse av hverandres kompetanse
- Reflekterer over verdien av egen og andres tverrprofesjonelle handlingskompetanse, og hvordan slik kompetanse kan nyttiggjøres i framtidig yrkesutøvelse til beste for pasienten

4.0 Avslutning

Planen representerer en videreutvikling og systematisering av det omfattende arbeid og de verdifulle erfaringer som er ervervet innen tverrprofesjonell samarbeidslæring ved Helsefak de siste år. Realisering av denne planen kan representere en enestående modell for bærekraftig gjennomføring av TPS for alle studenter i praksisstudier. Implementering vil kreve arbeid som må organiseres som et eget prosjekt. Det må bemerkes her at dette er plan for utdanningsdelen av TPS. TPS er også en forskningsarena ved Helsefak, som vektlegges i økende grad, men som ikke omhandles her.

REFERANSELISTE

- Abu-Rish, E., & al, e. (2012). Current trends in interprofessional education of health sciences students: A literature review. *Journal of Interprofessional Care*, 26(6), 444-451. doi:10.3109/13561820.2012.715604
- Biggs JB, T. C. (2007). *Teaching for Quality Learning at University: What the Student Does*. Maidenhead: McGraw-Hill/Society for Research in Higher Education and Open University Press.
- Falk, A. L., Hult, H., Hammar, M., Hopwood, N., & Dahlgren, M. A. (2013). One site fits all? A student ward as a learning practice for interprofessional development. *Journal of Interprofessional Care*, 27(6), 476–481. doi:10.3109/13561820.2013.807224
- Frenk, J., Chen, L., Bhutta, Z., Cohen, j., Crisp, N., Evans, T.,.....Zurayk,H. (2010). Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *Lancet*, 376, 1923-1958.
- Helsefak. (2015). *Handlingsplan for pedagogisk utviklingsarbeid ved det helsevitenskapelige fakultet*. Retrieved from Tromsø:
- HOD. (2009a). *Meld.St. 47(2008-2009) Samhandlingsreformen - Rett behandling - på rett sted - til rett tid*.
- HOD. (2009b). *St.meld. nr. 47 (2008-2009) Samhandlingsreformen*.
- HOD. (2015a). Folkehelsemeldingen. Mestring og muligheter. *Meld. St. 19 (2014–2015)*.
- HOD. (2015b). *Meld.St.26 (2014-2015) Fremtidens primærhelsetjeneste - nærhet og helhet*. Oslo.
- IOM. (2015). *Measuring the Impact of Interprofessional Education on Collaborative Practice and Patient Outcomes*. Retrieved from Washington DC:
- KD. (2011). *Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring*. Oslo.
- KD. (2012). Utdanning for velferd - samspill i praksis. *Meld. St. 13 (2011–2012)*.
- KD. (2013). Utdanning for velferd. *Meld. St. 13 (2011–2012)*.
- KD. (2017). *Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger - Høringsnotat*. Oslo: KD.
- Norbye, B. (2016). Healthcare students as innovative partners in the development of future healthcare services: An action research approach. *Nurse Education Today*, 46, 4-9. doi:10.1016/j.nedt.2016.06.021
- Paradis, E., & Whitehead, C. R. (2015). Louder than words: power and conflict in interprofessional education articles, 1954–2013. *Medical Education*, 49(4), 399-407. doi:10.1111/medu.12668
- Reeves, S., Fletcher, S., Barr, H., Birch, I., Boet, S., Davies, N., . . . Kitto, S. (2016). A BEME systematic review of the effects of interprofessional education: BEME Guide No. 39. *Medical Teacher*, 38(7), 656–668. doi:10.3109/0142159X.2016.1173663
- Reeves, S. P., & al, e. (2010). Synthesis of Systematic Review Evidence of Interprofessional Education. *Journal of Allied Health*, 39(3), 198-203.
- Rogers, G. D., Thistlethwaite, J. E., Anderson, E. S., Abrandt Dahlgren, M., Grymonpre, R. E., Moran, M., & Samarasekera, D. D. (2017). International consensus statement on the assessment of interprofessional learning outcomes. *Medical Teacher*, 39(4), 347–359. doi:10.1080/0142159X.2017.1270441
- Schatzki, T. (2010). Materiality and Social Life. *Nature and Culture*, 5(2), 123-149. doi:10.3167/nc.2010.050202
- Thistlethwaite, Forman, D. P., Matthews, L. R. P., Rogers, G. D. M. P., Steketee, C. P., & Yassine, T. M. A. (2014). Competencies and Frameworks in Interprofessional Education: A Comparative Analysis. *Academic Medicine*, 89(6), 869-875.
- Thistlethwaite, J. (2012). Interprofessional education: a review of context, learning and the research agenda. *Medical Education*, 46(1), 58-70 13p. doi:10.1111/j.1365-2923.2011.04143.x
- UHR. (2016). *Kvalitet i praksisstudiene i helse- og sosialfaglig høyere utdanning: PRAKSISPROSJEKTET*. Oslo: UHR.
- UiT. (2014). *Strategiplan for det helsevitenskapelige fakultet 2014-2020*. Tromsø: UiT Norges arktiske universitet.
- Vygotskij, L. S. (2001). Interaksjon mellom læring og utvikling. In *Interaction between learning and development* (pp. 151-165). [Oslo]: Gyldendal akademisk, 2001.
- Wenger-Trayner. (2015). *Learning in the landscapes of Practice, Boundaries, Identity and Knowledge*. New York: Routledge.
- Wenger, E. (1997). Practice, learning, meaning identity. *Training*, 34(2), 38-39.
- WHO. (2006). *The world health report: working together for health*. Geneva.
- WHO. (2010). *Framework for action on interprofessional education and collaborative practice*. Geneva: WHO.

TPS-piloter på Helsefak 2013-2017

Prosjekt	Virksomhets- område	Involverte Studie- program	Varighet for studentene/antall studenter totalt	Status pr høst 2017
TPS-aksjonsforsknings- prosjekt Bardu og Lenvik	2 Kommuner Sykehjem Hjemmetjeneste Distriktsmed senter	Ergoterapi Fysioterapi Medisin Sykepleie	14 dager 32 studenter	Avsluttet Artikler publisert Ikke implementert
Tverr- profesjonell smertebehandling	Sykehjem Tromsø kommune	Farmasi Fysioterapi Medisin Sykepleie	2 dager 16 studenter	Gjennomført 2 ganger
Ambulant rehabiliteringsteam UNN/Åsgård	Pasientens hjem,	Ergoterapi Medisin Psykologi Sosialfag Sykepleie	5 hjemmebesøk Et pr uke i 5 uker 8 studenter (to grupper)	Avsluttet med felles møte studenter, veiledere, studieansvarlige og pasienter
Medikamenthåndtering	Sykehusavdeling	Farmasi Medisin Sykepleie	2 dager 8 studenter	
Barnepoliklinikk	Barnepoliklinikk (UNN)	Medisin Sykepleie	1-2 dager? 10 studenter medisin 2 studenter sykepleie	Avsluttet Artikkel publisert
Alderspsykiatrisk poliklinikk (TPS i APP)	Pasientens hjem	Fysioterapi Medisin Sykepleie	2 hjemmebesøk 9 studenter totalt	Gjennomført 3 ganger
Fysioterapi og barnehage- lærerutdanning	Barnehage Forebyggende helsearbeid	Fysioterapi Barnehagelærer- studenter	2 uker sammen i barnehage	
Pasientsentrert helsetjeneste- team	Pasientsentrert helsetjenesteteam (UNN-Tromsø kommune)	Farmasi Fysioterapi Medisin Sykepleie	1 uke 4 studenter	Gjennomført 2 ganger